

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: שנפלד	שם פרטי: צבי הרמן
-----------------	-------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: שנפלד		בלועזית Schonfeld	
שם פרטי איתו נולדתי: הרשי		בלועזית Hersi	
עיר לידה: חוסט		בלועזית Chust	
שם פרטי ושם משפחה של האב: ישראל מאיר		שם פרטי ושם נעורים של האם: מלכה סמואל	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: חוסט		בלועזית Chust	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)		מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: חוסט, צ'כוסלובקיה (שם העיר או האזור ושם הארץ)			
במידה והיית בגטו, ציין את שמו: חוסט		בלועזית Chust	
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו אושוויץ, פלאשוב, גרוסרוזן, גרליץ, ציטאו.		בלועזית Auschwitz, Plaszow, Gros Rosen, Gorlitz,	
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי: ציטאו		תאריך השחרור: 5/1945	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)		ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מתי		שנת עליה: 1949	
		במידה ועלית באניה, ציין את שמה קסרטה	

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נא לכתוב בגוף ראשון

אני בן בכור למשפחה חרדית מודרנית ולאבא היה זקן מטופח. היה לי אח צעיר ממני בשנתיים שנפטר מוות עריכה בגיל שלושה חודשים ומאז אמא גילחה את הראש כי האמינה שזה מכה משמיים, וחבשה פאה, אחריו נולדה אחותי בשנת 1931, שמה שרה, ואחריה נולד גם אחי יהושע בשנת 1934.

המשפחה הייתה ממוצעת אך אני קיבלתי מכל טוב, פינקו אותי בתפוזי דם שהיו יקרים מאוד באירופה כי האמינו שזה יוסיף לי דם, כיוון שהייתי אנמי. אבא היה סוחר והייתה לנו חנות למוצרי יד שנייה וקונפקציה. בכל יום רביעי היה שוק וכל האוכלוסייה התאספה מהסביבה ובאותו יום היה הפדיון הכי גדול. הייתי עוזר לאבא ואמא בחנות להשגיח שלא גונבים. המשפחה הרחבה הייתה מפוזרת. מאוד אהבתי לבוא לסבתא. לאמא היו 12 אחים, והאח ה-11, צבי אלימלך, ניהל את החנות שלהם שהייתה גדולה מאוד.

גרנו באזור מאוד יפה, היה הר באמצע העיר שקראו לו חוסט ולמעלה היו שרידים של ארמון שהיה שם. אנחנו גרנו בשכירות ואת כל הכסף שהיה לנו ההורים השקיעו בחנות. היו גם שלושה נהרות: הקטן נהר חוסט, עוד נהר בשם נויאק, והרחב ביותר נקרא טיסה. הם השתלבו אחד בשני והעיר הייתה מוקפת בהם כאילו הייתה אי. בקיץ אבא היה לוקח אותי לנהר הנויאק ומלמד אותי לשחות.

בילדותי הייתי בגן ילדים וגם בחדר. גם בבית הספר, שהיה צ'כי, למדתי בבוקר ואחר הצהריים בחדר. בית הספר היה מאוד מודרני אך רגיל. היה אולם התעמלות גדול ומאובזר ואסור היה להיכנס עם נעליים רגילות אלא רק נעלי ספורט מיוחדות בשם צביצ'קי.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

בשנת 1939 נכבשה צ'כוסלובקיה על ידי היטלר שחילק אותה לכמה חלקים. אני הייתי בחלק שנקרא קרפטורוסיה, לשם נכנסו ההונגרים. עד שנת 1942 אבא עוד היה בבית וניהל את העסק וחיינו חיים רגילים. אבא אף מאוד שמח שההונגרים באו כי הוא למד בהונגריה. בשנת 1942 ההונגרים גייסו את אבא לעבודה ושלחו אותו לאוקראינה. עד שנת 1943 לא קיבלנו ממנו שום ידיעה, עד שחזר פליט משם והעיר בפני הרבה שאבי נפטר, כנראה ממחלת הטיפוס בכפר דוידקה, ואף נתן את תאריך הפטירה.

אמא ניהלה את העסק ביחד איתנו עד שהטילו גזירות שהיהודים צריכים למסור את החנויות לנאמן מטעם השלטונות ההונגרים. באפריל 1944 הכניסו אותנו לגטו חוסט וחודש לאחר מכן נשלחנו לאושוויץ. כשירדנו מהקרונוט בלילה באושוויץ, היה פרז'קטור שהאיר ותחתיו עמד מנגלה ועשה סלקציה. לא היה זמן אפילו להיפרד מאמא, היא הלכה עם אחיי לצד אחד

ואני לצד השני ומאז לא ראיתי אותם. הם הלכו מייד למשרפות.

מאושוויץ עברתי לפלאשוב ועבדתי בצימרמן הרכבת צריפים, כילד נתנו לי עבודות קלות. היה יהודי שעבד במטבח והיה משאיר לנו סירים לליקוק השאריות. הוא היה מוהל ואמר לי אז שאם אתחתן ויהיה לי בן- הוא ימהול אותו. אחרי שהשתחררנו הוא הגיע לחיפה ומהל את בני שנולד בארץ. במחנה היינו מאוד רעבים וקיבלנו מאה גרם לחם ליום. פעם ניסיתי לקבל עוד לחם והלשינו עליי וקיבלתי מכות חזקות.

עברנו משם לגרוס- רוזן, שם שכבנו על הרצפה. זה היה מחנה מעבר ומשם עברנו לגרליץ, שם עבדתי בבית חרושת לתחמושת ליד מכונות לריטה. אני עשיתי את הראש של הפגז. שם היה לא רע, חוץ מהרעב המתמיד והחום בהאנגר. באד הימים התעלפתי והתעוררתי בחוץ בשלג. היה שם ורמארט ששמר עלינו, הוא הסתיר כריך עבורי ונתן לי אותו.

לאחר מכן עברנו במכונות לציטאו שהייתה בגבול גרמניה וצ'כוסלובקיה. זה היה מחנה השמדה ורוב מי שנשלחו לשם ברגל לא שרדו את המסע ונורו בדרך. לא היה שם אוכל, היו הרבה כינים, והייתה הפרדה בין הנשים- לגברים שעבדנו בבית חרושת לאווירונים. אנחנו שכבנו בצריפים וחיינו למוות. הייתי במצב מאוד ירוד ואני מאמין שאם השחרור היה מתעכב בעוד מספר ימים כנראה לא הייתי שורד.

אני זוכר ששמעתי את המטוסים באים אך את רגע השחרור אינני זוכר.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

אחרי השחרור התעוררתי בבית של אישה גרמניה שטיפלה בי. היא פחדה שיפגעו בה אם לא תטפל בי. באו לביתה קצינים רוסים לפקח עליה, ואחד מהם שהיה רופא טיפל בי גם הוא. אחרי שהתאוששתי הוא העביר אותי למחנה שלהם ונתן לי עבודת תרגום. אחרי חודשיים עזבתי ונסעתי לפראג ושם היו רשימות של אנשים שנשארו בחיים בקהילה היהודית וראיתי שלא נשאר אף אחד ממשפחתי וברחתי משם. הבית שלנו היה הרוס, היה עשב גבוה, ומה שהסתרנו בין הגג לרעפים כבר לא נמצא.

הלכתי לבית דודתי, אחות של אמא, וכשראיתי מפת שולחן שהכרתי פרצתי בבכי וברחתי. משם נסעתי לפראג בחזרה ושם מצאתי שני בני דודים שלי וגרנו ביחד בקרלו ויוארי. בתקופה ההיא הזמינו את הילדים לאנגליה ולצורך כך נבדקתי ונמצאתי חולה בשחפת. אושפזתי בסנטוריום כעשרה חודשים ואחר כך עבדתי בבית מלאכה לתיקוני רדיו Asha.

לאחר שהבראתי, בשנת 1948, ממשלת צ'כיה נתנה לנו שטח גדול להתאמן בו. היינו קבוצת יהודים שביניהם גם היו כאלה שלחמו במלחמת העולם השנייה עם צבאות הברית הרוסים והאנגלים ואלה היו המדריכים שלנו. התאמנו בכוונה לעלות לארץ לישראל וקראו לנו הבריגדה הצ'כית, ביחד עם עזר וייצמן, מוטי הוד, ועוד רבים.

היו שלוש עליות לארץ, אני עליתי העלייה השנייה באונייה קֶרְטָה.

נא ספרי/י על חייך בארץ (תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר

שברצונך להעביר לדורות הבאים):

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

עבדתי בחדרה בקטיף תפוזים. מאורח יותר עברתי לבת גלים כי היה לי שם בן דוד. גרתי בבית עולים עד 1949 ואז התגייסתי לצבא לחיל הקשר ורשמו שיש לי כושר לקוי בגלל האנמיה שלי. בצבא נהייתי, עבדתי בתיקון מכשירי קשר בצריפין- סרפן דאז- למשך שנה וחצי. לאחר שהשתחררתי התחלתי לעבוד בחיפה ב"רדיו פלד" ומשם עבדתי במחלקתי הרדיו בדואר שעבר למשרד התקשורת שהפך עם הזמן לבזק. עבדתי שם 42 שנה. התחתנתי בשנת 1963 ונולדו לנו שני ילדים, בת ובן, מלי שגרה במודיעין ויהודה מאיר שגר בטבעון, ולכל אחד מהם יש שלוש בנות, הנכדות שלי.

ראיון: מיכל גיר

חיפה, יולי 2011